

22120253

SESOTHO A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SOTHO A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SESOTHO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 10 May 2012 (morning)

Jeudi 10 mai 2012 (matin)

Jueves 10 de mayo de 2012 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[25 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[25 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[25 puntos]*.

Ntša maikutlo a hau holim 'a e 'ngoe ea liqotsulo tsena.

1.

Ntoa ha e ne e le ea melamu u ne u ka ithatela ha u shebeletse Makapu-kapu. O ne a batela batho boqhoeleng, a otlala ka mekhoha e khethehileng. O ne a ka fekefa batho, kapa a ba tjeka haeba a sa ba tsoboke. O ne a ba fekefa ha ntoa e tatile, ha e ea butle a ba tjeka ebe eke o ba thibela ho mo pota ka morao. Ha a ne a ba tjeka hantle u ne u bona eka ke papaling feela ho loanoa. Ke nakong eo u neng u ka boha mekhoha eo litsebi li e sebelisang ea ho bata batho ka molamu.

Ha ntoa e iketlile, o ne a ba rimola Makapu-kapu; a sa ba setle kapa hona ho ba masola. Motho ea rimotsoeng ka molamu ha a sihlame hang-hang o ke a qhomele holimo joaloka mabele a poloang ka litsebi tsa koana Taung ha Moletsane. Ere nakong eo motho a reng sihla; ho re nyele! Motho ea sitliloeng eena o sihlama kapele, a etsise kokolofitoe ha e nyamela har'a mohlaka e thuntsoe ka sethunya sa lihale, ho re nyame!

Ha a ne a buella mokhoa ona oa ho rimola batho Makapu-kapu; o ne a ka bobotheha joalo ka motho ea lihlong ea qabohileng. Ha a hlalosa a ichebisitse fatše a be a fiele ka lintši a re eena ke motho ea pelo e jeoang ea thabelang ho bona batho ba etsa 'mankokosane ha pula e na. Melamu ha e bata batho e ne e le ho na ha pula ka Makapu-kapu. Ha ntoa e potlakile o ne a tlohela ho rimola a fetole letsoho le ho etsa hlaa-hlaa-fethe. Ha a ba tsoboka joalo u ne u ka bona batho ba hae ka maotong ho peshama, ho re: pesha! pesha! pesha ka potlako. Ka maotong u fumane a tlolaka joalo ka tšipjane Makapu-kapu ha ho le joalo a sa eme nqa e le 'ngoe.

Ha ho ne ho etsahala hore sera se bate Makapu-kapu, e ne e ba motho eo ea mo batileng ea tla oela fatše. E mong ea neng a tsejoa haholo ke ba habo ea na ea re a batile Makapu-kapu hantle moo lintja li fasoang teng, motho eo a oela fatše eaba ea ka ho batiloe eena. Ha a re khoapho-khoapho a fumana Makapu-kapu a mo talimile a thōtse. Motho eo o n'a ba re hm! Makapu-kapu ha a utloa a rialo, a bua le eena a re: “U re hm? Ke 'm'ao ntho eo?” Eare a sa utloa motho, a bile a tsoha fatše, a qela ho leoto. Ba neng ba shebeletse ba ne ba ipotse hore na o baleha hobane a botsitsoe ka 'm'ae kapa hobane a ne a sa batle ho bona se tla latela potso eo na. Ha a ne a botsoa ka lietsahala tse kang ena Makapu-kapu, o ne a itlhalosa hore eena ke thelelisane e bōlele, eo ha batho ba e bapalla ba ratlanang ka libono.

Makapu-kapu o ne a hlile a makatsa e le kannete. O ne a tsotoa ka matjato le tsebo ea ho qetsema. Leha e ne e le shakhola e litho li boima, o ne a le bobebe a tlōla sa katse ha ho hlokeha. Ha a ne a ile a hlalua lesumatha, teng batho ba hae ba ne ba bile ba thulana eena a tšoelehile. E re ha ba re mahlo tloha, ba fumane a eme meemo e mona eo Manyesemane a e bitsang “*stance intended to unleash an around the house kick*”.

Ha a ne a ile a ema o mong oa meemo eo, liphofu tsa hae e ne eba li tla bilika joaloka khahla ea letsopa. Setebele sa hae maemong a joalo se ne se tlatsele se sa qhefetse. Litsotsi li ne li mo tšaba ho feta ha a ne a sa tšoara letho letsohong, li tseba hore ha a le joalo, linotši li tla ba pema mahlo a koalehe eka lifofu.

MG Maluke, *Machoaboleng ha Koffi* (2000)

2.

Mohahlaula

- Moiloa ke sehanyata, qokofa;
Kgale a ntsha koloti tsabo lephola,
Ke mohahlaula, mohlolaadibona,
O kgathile thite e letseng dilemo,
5 Ho thothokisa dikokonyana, diphoofole,
Sesothong ke semake, semakatsabatho,
Ke pulamadiboho, o butse a matjha,
Amohela letsoho la ka ke leo!
- O phafa *Tshwene*, *Tau*, *Phokojwe*, *Nkwe*,
10 Ha a sie *Mmutlanyana*, le *Tshephe* ka morao,
Mabitso o di apesitse a Sontaha.
Tshwene mmalekopo; tau namane ya mohlakaphotwane;
Phokojwe, tlhalentlhajana, a ba a tsheha.
Ha a lebale *Phakwe*, *Leeba*, *Kgakammalane*.
15 O qetella ka ho reta *Lerwana*, *Bohlwa*, Serurubele,
Joo, ha re di hata re tla kwallwa lehodimo!
- Tshwene*, letjhopotjhopo ke enwa a thaba!
Raleribana o duletse ho tsheha;
O lebetse hore hase motho nnete,
20 Ho dula setulong le motho tjhe.
Nka mpa ka kgetha lehukuthwana,
Hoba mohla monene le ne le mamele;
Mohlang batho le diphoofole ba qawang,
Le tla le nkile lehlaku ka molomo.
- 25 Mabalabuka le inkele keletso,
Molemo ke ho nwa ka mohope:
Le etele kwana leboya, Manyeleti,
Le tla amohelwa ke tsena dibopuwa;
Di le dumedise, di le tshware ka matsoho;
30 Di le botse maphelo a Mangaung,
Hore ntate Moiloa o phela jwang,
Lona le di balle buka MOHAHLAULA.
- Banana ba Sekolo sa Lereko ke a kopa,
Tswang le thothokise Moiloa sepepenene,
35 Nkang dithungthung le mo rwese hloohong.

CLJ Mophethe, *Menyabuketso* (1983)